

«ΥΓΕΙΑ ΣΤΗΝ ΕΦΗΒΕΙΑ»

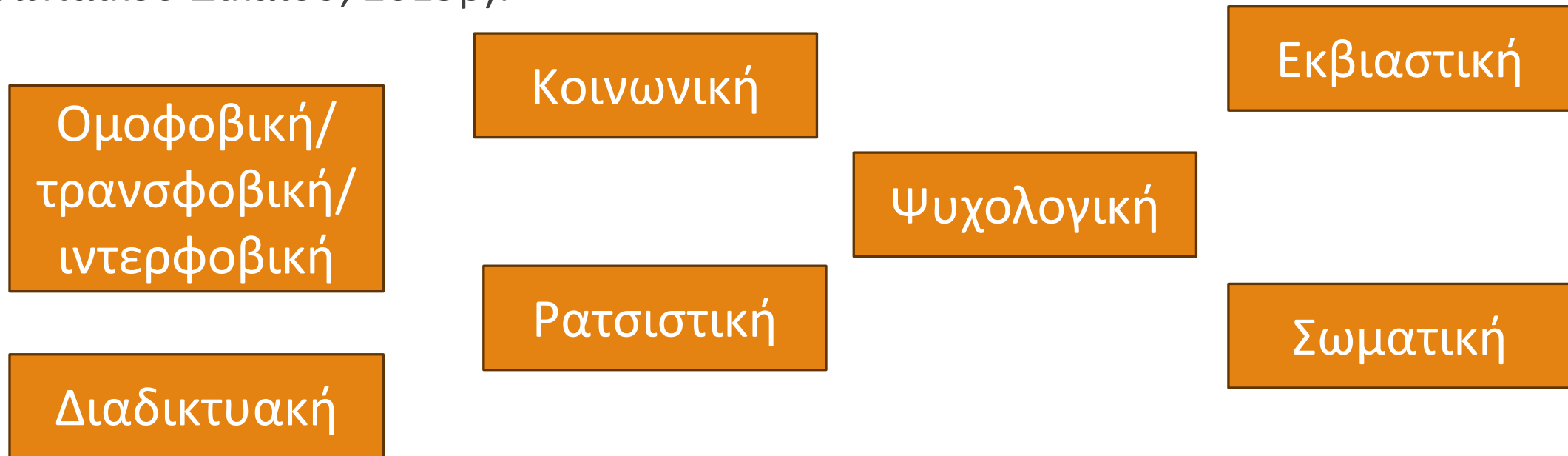
Αναγνώριση και Διαχείριση των Περιστατικών Βίας στην Εκπαίδευση:
Πρακτικές Ολιστικής Πλαισίωσης στη Σχολική Κοινότητα

Παναγιώτα (Νάγια) Μποέμη
Σύμβουλος Εκπαίδευσης ΔΔΕ Πειραιά

ΑΜΦΙΘΕΑΤΡΟ ΙΩΝΙΔΕΙΟΥ ΣΧΟΛΗΣ ΠΕΙΡΑΙΑ
12-02-2025

Μορφές της Ενδοσχολικής Βίας και του Εκφοβισμού

Το φαινόμενο Ε.ΒΙ.Ε. εκδηλώνεται με διάφορες άμεσες και έμμεσες ή έμμεσες και συγκαλυμμένες συμπεριφορές επιθετικών πράξεων, που ανάλογα με τη φύση τους προσδιορίζουν τις ακόλουθες βασικές μορφές Ε.ΒΙ.Ε. (Κέντρο Συνταγματικού & Ευρωπαϊκού Δικαίου, 2015β):

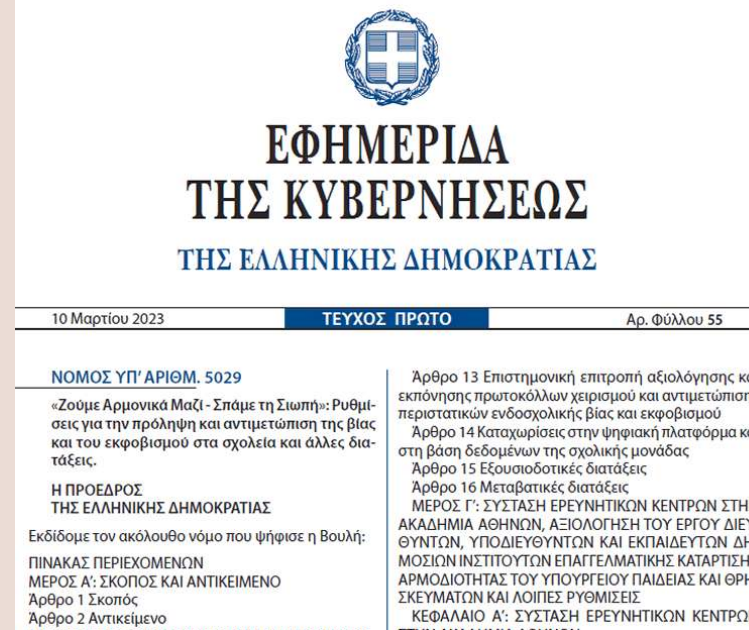

«Ζούμε Αρμονικά Μαζί - Σπάμε τη Σιωπή»

Ρυθμίσεις για την πρόληψη και αντιμετώπιση της βίας και του εκφοβισμού στα σχολεία
ΝΟΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘΜ. 5029,
10 Μαρτίου 2023

Οι προβλέψεις του νόμου κινούνται σε 3 άξονες:

- α) νέες δομές αντιμετώπισης της σχολικής βίας
- β) συστηματικές επιμορφώσεις εκπαιδευτικών και στελεχών
- γ) ψηφιακή πλατφόρμα για αναφορές περιστατικών σχολικής βίας

Σύμφωνα με το άρθρο 4 του Ν. 5029/2023 :

«κάθε μορφή σωματικής, λεκτικής, ψυχολογικής, συναισθηματικής, κοινωνικής, ρατσιστικής, σεξουαλικής, ηλεκτρονικής, διαδικτυακής ή άλλης βίας και παραβατικής συμπεριφοράς, που πλήττει τη σχολική κοινότητα και διαταράσσει την εκπαιδευτική διαδικασία, συνιστά **ενδοσχολική βία και εκφοβισμό (Ε.ΒΙ.Ε).**»

Χαρακτηριστικά της Ενδοσχολικής Βίας και του Εκφοβισμού

Το φαινόμενο Ε.ΒΙ.Ε. εκδηλώνεται με επιθετική συμπεριφορά η οποία διακρίνεται από τα εξής βασικά χαρακτηριστικά:

- Είναι σκόπιμη, άδικη και απρόκλητη συμπεριφορά.
- Είναι επιθετική συμπεριφορά που, κατά κανόνα, επαναλαμβάνεται.
- Ασκείται από ισχυρότερο/η προς συγκριτικά πιο αδύναμο/η (αντιλαμβανόμενη ή πραγματική άνιση σχέση δύναμης-εξουσίας).
- Εκείνος/η που ασκεί Ε.ΒΙ.Ε. έχει σκοπό να προκαλέσει φόβο, ανησυχία, πόνο και φθορά
- Εκείνος/η που ασκεί Ε.ΒΙ.Ε. αντλεί κάποιο όφελος από την πράξη του/της (ευχαρίστηση, κύρος, απόκτημα).
- Ο/Η μαθητής/τρια που υφίσταται Ε.ΒΙ.Ε. αδυνατεί, συνήθως, να υπερασπιστεί τον εαυτό του/της.

Η συνειδητή αρνητική πράξη ενός παιδιού ή ομάδας παιδιών (θύτης ή και βοηθοί), η οποία επαναλαμβάνεται τακτικά με σκοπό να προκαλέσει βλάβη, ζημιές, δυσφορία, πρόβλημα σε ένα παιδί-αποδέκτη (θύμα) του οποίου οι δυνάμεις είναι ή θεωρούνται ασύμμετρες σε σχέση με αυτές του θύτη.

προθετικότητα

επαναληπτικότητα

ασυμμετρία

Διαφοροποίηση της Ενδοσχολικής Βίας και του Εκφοβισμού από άλλες μορφές επιθετικότητας

Το φαινόμενο Ε.ΒΙ.Ε. διαφοροποιείται από άλλες μορφές επιθετικών συμπεριφορών που είναι δυνατόν να εκδηλώνονται από μαθητές/μαθήτριες στο σχολικό περιβάλλον. Σε αυτή την περίπτωση δεν αποτελούν πράξη/κατάσταση Ε.ΒΙ.Ε. (Αντωνίου, 2023β):

- η σύγκρουση μεταξύ μαθητών/τριών που δεν συμπεριλαμβάνει ανισορροπία δύναμης
- κάθε συμβάν επιθετικότητας ή κατάσταση σχολικής βίας που εκδηλώνεται σε πλαίσιο ίσης σχέσης δύναμης
- οι εκδηλώσεις αντιπάθειας ή σωματικής επιθετικότητας ενός επεισοδίου ή η επιθετικότητα που απευθύνεται σε πολλούς διαφορετικούς/ές μαθητές/τριες

Ο ΚΥΚΛΟΣ ΤΟΥ ΕΚΦΟΒΙΣΜΟΥ

Ο Θύτης

Ξεκινά την εκφοβιστική συμπεριφορά

Follower/Ακόλουθος

Έχει ενεργό ρόλο στον εκφοβισμό
αλλά δεν τον ξεκινά.

Passive Supporter/Παθητικός

Υποστηρικτής και πιθανός θύτης

Δεν εκδηλώνει έμπρακτα την υποστήριξη
της εκφοβιστικής συμπεριφοράς.

Defender of the Victim/ Υποστηρικτής του Θύματος

Απεχθάνεται την εκφοβιστική συμπεριφορά
και βοηθά ή προσπαθεί να βοηθήσει το
θύμα.

Possible Defender/ Πιθανός Υποστηρικτής

Απεχθάνεται την εκφοβιστική συμπεριφορά
και πιστεύει πως θα έπρεπε να βοηθήσει
το θύμα, αλλά δεν το κάνει.

Που μπορεί να εκδηλωθεί

- Στην αυλή του σχολείου
- Στις τουαλέτες
- Στο δρόμο προς και από το σχολείο
- Στην τάξη
- Στους διαδρόμους
- Στην αίθουσα εκδηλώσεων
- Στους χώρους άθλησης
- Στο διαδίκτυο

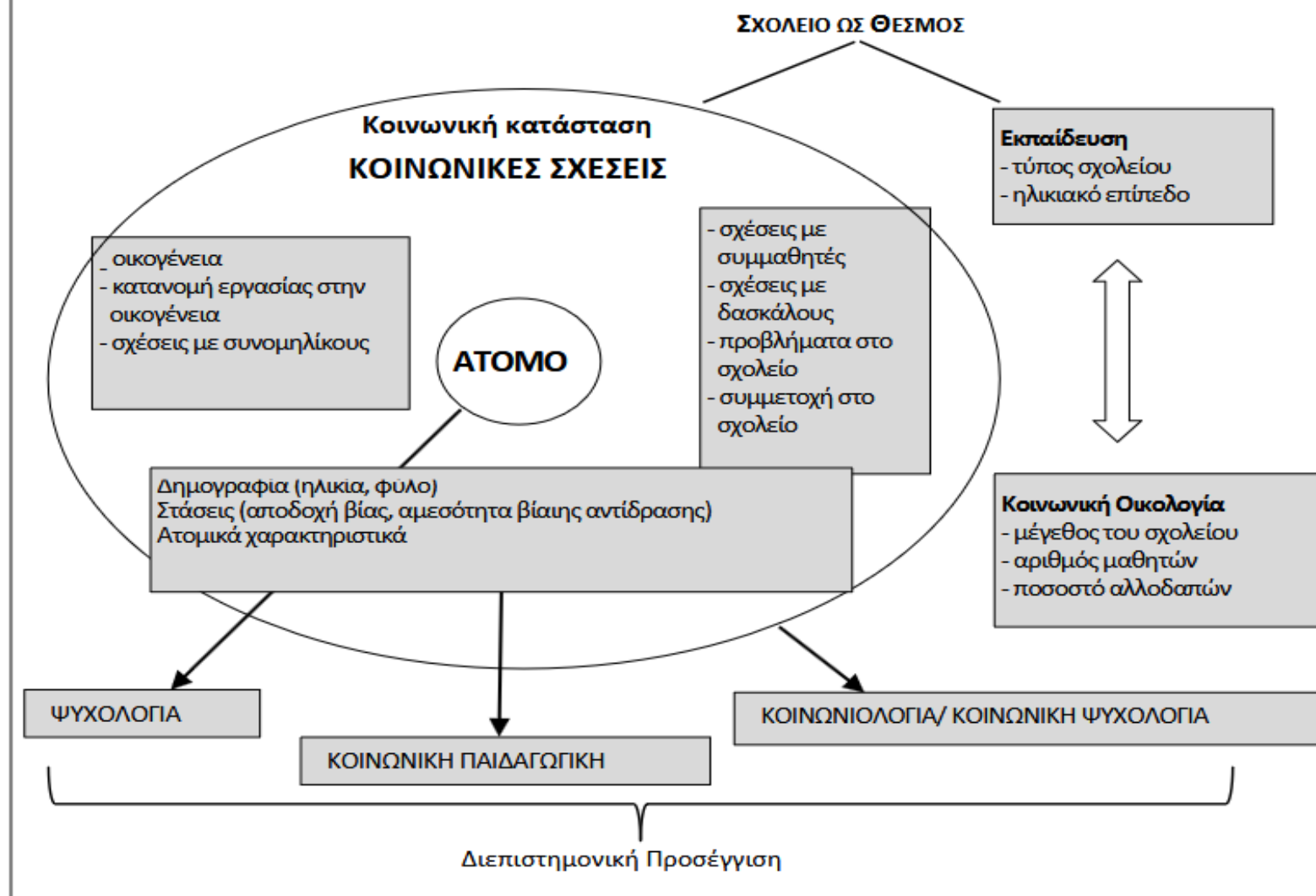
Αιτιολογικοί παράγοντες

Η Ενδοσχολική Βία και ο Εκφοβισμός συνιστά ψυχοκοινωνικό πρόβλημα πολυπαραγοντικής αιτιολογίας. Στην εκδήλωση του εν λόγω προβλήματος συμβάλλει η δυναμική αλληλεπίδραση μεταξύ διαφόρων παραγόντων, οι οποίοι, συνοπτικά, έχουν ως εξής:

- **Ατομικοί παράγοντες:** ιδιοσυγκρασία του/της μαθητή/τριας, αναπτυξιακή πορεία, ψυχοτραυματικές εμπειρίες κ.ά.
- **Οικογενειακοί παράγοντες:** πολύ αυστηρές ή ελαστικές ή/και υπερπροστατευτικές μέθοδοι ανατροφής, πρότυπα επιθετικής συμπεριφοράς, βία και διενέξεις ανάμεσα στους γονείς ή από τους γονείς προς τα παιδιά, ανασφαλής δεσμός παιδιού με γονείς κ.ά.
- **Σχολικοί παράγοντες:** αξίες του σχολείου και του εκπαιδευτικού συστήματος, οικοχωροταξικά χαρακτηριστικά, κουλτούρα και κλίμα σχολείου - τάξης, εσωτερικός κανονισμός του σχολείου, ανεπαρκής εποπτεία κ.ά.
- **Κοινωνικοί παράγοντες:** κοινωνικές στάσεις, προβολή της βίας από ΜΜΕ, το διαδίκτυο, τα ηλεκτρονικά παιχνίδια, χαρακτηριστικά της τοπικής κοινότητας σε σχέση με την παραβατικότητα, γενικότερα κοινωνικά προβλήματα όπως οικονομική κρίση, μετανάστευση, εγκλεισμός από πανδημία κ.ά.

Σχήμα 1 Αποτύπωση παραγόντων σχετικών με τη σχολική βία και τον εκφοβισμό στο πλαίσιο του σχολείου

Πηγή: Αρτινοπούλου, Β. (2001), *Βία στο σχολείο. Έρευνες και πολιτικές στην Ευρώπη*. Αθήνα: Μεταίχμιο, σελ. 149.

Χαρακτηριστικά θυτών (1)

- Παιδιά με φυσικές και σωματικές δυνάμεις
- Παιδιά εξωστρεφή, κοινωνικά, με αυτοπεποίθηση
- Παιδιά ενεργητικά, ίσως υπερδραστήρια, αυθόρμητα και παρορμητικά
- Έκφραση γενικευμένης οργής
- Υιοθέτηση προτύπων επιθετικών συμπεριφορών, άτομα επιθετικά προς άλλους, επιθετικά στην επίτευξη στόχων
- Κυριαρχικά, επιβλητικά στην έκφραση της κοινωνικής τους θέσης

Χαρακτηριστικά θυτών (2)

- Εκφράζουν θετικές απόψεις και αντιλήψεις σχετικά με τη χρήση βίας
- Συχνή εμπλοκή σε καυγάδες πάσης φύσεως
- Παιδιά επιρρεπή στην εκδήλωση αντικοινωνικών συμπεριφορών και στην παράβαση των κανόνων
- Ενδεχομένως κάνουν παρέα με άτομα με επιθετικές ή και βίαιες συμπεριφορές στο σχολείο
- Αντίληψη των προσωπικών «δυνάμεων»
- Ικανότητα αντίληψης του πιθανώς «ευάλωτου» του «θύματος»

Χαρακτηριστικά θυτών (3)

- Χαμηλά επίπεδα ενσυναίσθησης και αισθήματος αλληλεγγύης, ψυχρότητα και αδιαφορία προς τα «θύματα»
- Μειωμένοι ηθικοί ενδιασμοί, δεν εκφράζουν ενοχές ή τύψεις
- Χαμηλό επίπεδο συνεργασίας
- Μέσος ή χαμηλός βαθμός αυτοεκτίμησης
- Μιλούν άσχημα για κάποιους συμμαθητές/συμμαθήτριές τους
- Παιδιά ετοιμόλογα, βρίσκουν δικαιολογίες για τις πράξεις τους

Χαρακτηριστικά θυτών (4)

- Δεν αναλαμβάνουν την ευθύνη των πράξεων τους, ενοχοποιούν το παιδί-«θύμα» ή λένε ότι τους προκάλεσε
- Τείνουν να έχουν χαμηλές ακαδημαϊκές επιδόσεις
- Παρουσιάζουν εύκολα νέα αντικείμενα και υπάρχοντα ως δικά τους
- Έχουν περισσότερα χρήματα από ό,τι συνήθως
- Μώλωπες ή γδαρσίματα από καβγάδες

Χαρακτηριστικά θύματος (1)

- Άτομα φυσικά ή και σωματικά πιο αδύναμα
- Ψυχοσωματικές ενδείξεις (π.χ. πονοκέφαλοι, δυσφορία, στομαχόπονοι, διαταραχές διατροφής, τραυλισμός, κλάμα κ.λπ.)
- Συνεσταλμένα, ήσυχα, υποχωρητικά παιδιά
- Μπορεί να μην είναι ευδιάθετα, να φαίνονται δυστυχισμένα ανήσυχα
- Με χαμηλή αυτοεκτίμηση, ευαίσθητα
- Εσωστρεφή και μοναχικά, δεν έχουν πολλούς φίλους, λιγότερο δημοφιλή, επιφυλακτικά, κοινωνική απομόνωση
- Εμφανές άγχος, νευρικότητα ή αίσθημα ανασφάλειας στις κοινωνικές τους συναλλαγές με άλλους μαθητές, τους εκπαιδευτικούς ή και τους γονείς

Χαρακτηριστικά Θύματος (2)

- Αδυναμία διαχείρισης επιθετικών συμπεριφορών
- Γίνονται επιθετικά για ασήμαντους λόγους
- Στα διαλείμματα προτιμούν να κάθονται μόνα ή να βρίσκονται κοντά στους/στις εκπαιδευτικούς ή στην οπτική τους ακτίνα
- Επιστρέφουν στο σπίτι με σκισμένα ρούχα, τραυματισμούς, μελανιές, ή κατεστραμμένα αντικείμενα
- Χάνουν προσωπικά αντικείμενα ή και χρήματα
- Φοβούνται να χρησιμοποιήσουν το κινητό τηλέφωνο, το διαδίκτυο και το email ή και τρομάζουν κάθε φορά που λαμβάνουν μήνυμα

Χαρακτηριστικά θύματος (3)

- Φαινόμενο «ντόμινο», εκφοβίζουν άλλα παιδιά
- Ορισμένα «θύματα» αποδέχονται την κατάσταση στην οποία βρίσκονται και μετατρέπονται σε γελωτοποιούς της τάξης με σκοπό να γίνουν αποδεκτά
- Αρνούνται να πηγαίνουν στο σχολείο και να φεύγουν από αυτό μόνα
- Αρνούνται να πάνε στο σχολείο, με τη δικαιολογία ότι είναι άρρωστα
- Κάνουν απουσίες
- Δίνουν ανεπαρκείς ή χωρίς νόημα εξηγήσεις για τα αναφερόμενα πιο πάνω
- Υπερασπίζονται τον εαυτό τους με δυσκολίες ή και καθόλου, υιοθετούν μια παθητική στάση

Συνέπειες σχολικής βίας και εκφοβισμού στα θύματα

Βραχυπρόθεσμες συνέπειες (1)

- Χτυπήματα, μώλωπες, στραμπουλήγματα, γρατζουνιές
- Ψυχοσωματική εξάντληση
- Συνδυασμός αρνητικών συναισθημάτων γι' αυτό που βιώνουν:
 - Ντροπή: σκέψεις ότι οι συμμαθητές/συμμαθήτριες και ο υπόλοιπος κόσμος τους/τις θεωρούν δειλούς/ές και αδύναμους/ες
 - Θυμός: επειδή δεν μπορούν να αντιδράσουν
 - Ενοχή: αρνητικές σκέψεις ότι φταίνει οι ίδιοι/ίδιες για τη βία που υφίστανται (π.χ. «Με λένε γουρούνι... Αφού είμαι παχύσαρκος..δε σταματάω να τρώω.. άρα είμαι γουρούνι..»)
 - Φόβος: φόβος ότι θα τους κοροϊδέψουν οι συμμαθητές/συμμαθήτριες, φόβος ότι θα απογοητεύσουν τους γονείς τους.

Συνέπειες σχολικής βίας και εκφοβισμού στα θύματα

Βραχυπρόθεσμες συνέπειες (2)

- Μείωση της αυτοεκτίμησης, αυτολύπηση, συναισθηματική απόσυρση, δυσλειτουργικότητα, μείωση κοινωνικών δεξιοτήτων
- Κατάθλιψη, χαμηλός αυτοσεβασμός και αυταξία
- Εμφάνιση φοβιών (π.χ. σχολική φοβία), αποφυγή χώρων, σχολική άρνηση, απουσίες και κοπάνες, αποθάρρυνση για συμμετοχή σε συλλογικές δραστηριότητες
- Εμφάνιση ψυχοσωματικών προβλημάτων (π.χ. διαταραχές ύπνου, εφιάλτες, πονοκέφαλοι, δυσφορία, στομαχόπονοι, διαταραχές διατροφής κ.λπ.)

Συνέπειες σχολικής βίας και εκφοβισμού στα θύματα

Βραχυπρόθεσμες συνέπειες (3)

- Τείνουν να γίνονται πιο εσωστρεφή, απομονωμένα, μοναχικά άτομα - κοινωνικό άγχος, ανασφάλεια, αίσθημα αβοήθητου
- Ακαδημαϊκές επιπτώσεις: μείωση ακαδημαϊκής επίδοσης, σχολική αποτυχία, μαθησιακές δυσκολίες, δυσκολία συγκέντρωσης και προσοχής, έλλειψη κινήτρων για μάθηση, διακοπή σχολικής φοίτησης
- Αντικρουόμενα συναισθήματα: θυμός και εκδήλωση επιθετικής συμπεριφοράς προς τους γονείς και τους εκπαιδευτικούς, εξαιτίας των αρνητικών συναισθημάτων που έχουν ως συνέπεια τα παιδιά να μη μαρτυρούν σε κανένα τη θυματοποίησή τους και να αποφεύγουν να ζητήσουν βοήθεια.

Συνέπειες σχολικής βίας και εκφοβισμού στα θύματα

Βραχυπρόθεσμες συνέπειες (4)

- Ανάπτυξη επιθετικής συμπεριφοράς. Φαινόμενο «ντόμινο» (το παιδί-«θύμα» αρχίζει να εκφοβίζει άλλα παιδιά σε μια προσπάθεια εκτόνωσης των αρνητικών συναισθημάτων και αυτο-ενδυνάμωσης)
- Δευτερογενής θυματοποίηση από τους/τις συμμαθητές/συμμαθήτριες (υποτιμητικά σχόλια, κοροϊδία κ.ά. μετά από το περιστατικό βίας και εκφοβισμού)
- Αυτοτραυματισμοί, σπανιότερα αυτοκτονία («bullycide», η οποία όμως μπορεί να είναι το αποκορύφωμα πολλών παραγόντων)

Συνέπειες σχολικής βίας και εκφοβισμού στα θύματα

Μακροπρόθεσμες συνέπειες

- Μακροπρόθεσμες επιδράσεις στις διαπροσωπικές σχέσεις και στην ψυχική υγεία
- Χαμηλές κοινωνικές δεξιότητες, μειωμένη προσαρμοστικότητα
- Έλλειψη εμπιστοσύνης στις σχέσεις
- Άγχος, χαμηλή αυτοεκτίμηση, κατάθλιψη
- Εμπλοκή σε παραβατικές συμπεριφορές, «κύκλος της κακοποίησης»
(ενδοοικογενειακή ή συντροφική βία)

Συνέπειες σχολικής βίας και εκφοβισμού στους θύτες

Βραχυπρόθεσμες συνέπειες

- Νευρικότητα, άγχος, συμπτώματα κατάθλιψης
- Απουσίες και ελλιπής φοίτηση
- Αυξημένες πιθανότητες εμπλοκής και σε άλλες μορφές αντικοινωνικής συμπεριφοράς (π.χ. κλοπές, βανδαλισμοί κ.λπ.)
- Ακαδημαϊκές επιπτώσεις: μειωμένη ακαδημαϊκή επίδοση, σχολική αποτυχία, μαθησιακές δυσκολίες, δυσκολία συγκέντρωσης και προσοχής, έλλειψη κινήτρων για μάθηση, διακοπή σχολικής φοίτησης
- Απομάκρυνση από το σχολείο (οικειοθελώς ή από τη διεύθυνση του σχολείου και τον Σύλλογο Διδασκόντων)
- Τάσεις φυγής από το σπίτι

Συνέπειες σχολικής βίας και εκφοβισμού στους θύτες

Μακροπρόθεσμες συνέπειες

- Έλλειψη κινήτρων, δημιουργικής και εποικοδομητικής σκέψης
- Δυσκολίες στη δημιουργία διαπροσωπικών σχέσεων
- Προβλήματα διαχείρισης θυμού
- Επιθετικοί, παρορμητικοί ή βίαιοι ενήλικες
- Ατημέλητος τρόπος ζωής
- Αυξημένες πιθανότητες για εμφάνιση αντικοινωνικής ή εγκληματικής συμπεριφοράς ως ενήλικες (π.χ. κλοπές)
- Προβλήματα με την αστυνομία

**Ενέργειες για την αντιμετώπιση περιστατικών
εκφοβισμού και βίας στο σχολική κοινότητα**

Τι στοχεύουμε;

- ✓ Την προώθηση ενός δημοκρατικού σχολείου
- ✓ Την προστασία και τον σεβασμό των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και των Δικαιωμάτων του Παιδιού
- ✓ Την προαγωγή και προστασία της ψυχικής υγείας
- ✓ Την ενίσχυση της ασφάλειας στον σχολικό χώρο
- ✓ Τη θέσπιση σχολικών κανόνων
- ✓ Την ανάπτυξη κλίματος συνεργασίας στο σχολείο
- ✓ Την εγκαθίδρυση και διατήρηση σταθερής ψυχοπαιδαγωγικής ή συναισθηματικής σχέσης με το παιδί θύμα και το παιδί θύτη

Τι στοχεύουμε;

- ✓ Την επίτευξη γνωστικών στόχων και κοινωνικής διαπαιδαγώγησης (π.χ. κατανόηση κοινωνικών αξιών, ανάπτυξη σεβασμού)
- ✓ Την ανάπτυξη μηχανισμών ενσωμάτωσης και συμμετοχής
- ✓ Τον σεβασμό της πολυπολιτισμικότητας και της διαφορετικότητας
- ✓ Την προαγωγή των αξιών της ειρήνης
- ✓ Την προαγωγή της συναισθηματικής ωριμότητας (π.χ. συναισθηματική γνώση, ανάπτυξη ενσυναίσθησης)
- ✓ Την προαγωγή της επικοινωνίας
- ✓ Την καλλιέργεια δεξιοτήτων διαβούλευσης και ομαδοσυνεργατικής δράσης

Ολιστική προσέγγιση του σχολείου

Η ολιστική προσέγγιση του σχολείου (Artinopoulou & Michael, 2014a, 2014b) βασίζεται στον ανοιχτό διάλογο, στην αμοιβαία εμπιστοσύνη και στη συμμετοχή όλων των μελών της σχολικής κοινότητας στην πρόληψη και αντιμετώπιση της σχολικής βίας και του εκφοβισμού.

Τέτοιες προσεγγίσεις λαμβάνουν υπόψη τις σχέσεις εξουσίας, τις διακρίσεις λόγω φύλου, ή κοινωνικο-πολιτισμικού υπόβαθρου, ή κοινωνικο-οικονομικής θέσης, ή σεξουαλικού προσανατολισμού, ή ιδεολογίας κ.λπ., καθώς και τη δομική ιεραρχία του σχολείου.

Προσέγγιση της Επανορθωτικής Δικαιοσύνης

Η Επανορθωτική Δικαιοσύνη είναι μια «έννοια ομπρέλα» η οποία περιλαμβάνει ένα σύνολο αρχών, αξιών και πρακτικών που έχουν ως στόχο την επανόρθωση της βλάβης ή ζημιάς και την αποκατάσταση των σχέσεων μεταξύ των εμπλεκόμενων μερών (Αρτινοπούλου, 2010a, 2010b· Artinoroulou et al., 2012).

Για την επίτευξη των στόχων της, η εκπαίδευση σε πρακτικές της Επανορθωτικής Δικαιοσύνης περιλαμβάνει την αναγνώριση των αρχών και αξιών της Επανορθωτικής Δικαιοσύνης, τεχνικές επικοινωνίας και διαλόγου, εκπαίδευση μέσω της βιωματικής μάθησης, παιχνίδια ρόλων.

Συνεργασία με τους γονείς/κηδεμόνες

Η ανάπτυξη κοινοτικών προσεγγίσεων και διαλόγου μεταξύ των μελών της σχολικής κοινότητας, ιδιαίτερα των γονέων/κηδεμόνων είναι σημαντικά στοιχεία για την αποτελεσματική αντιμετώπιση και πρόληψη του φαινομένου (UN SRSG on Violence against Children, 2011b).

Αυτές οι προσεγγίσεις βασίζονται στη δημιουργία ενός πλαισίου και κλίματος αλληλεγγύης, συνύπαρξης και εμπιστοσύνης μεταξύ των μελών της σχολικής κοινότητας και μεταξύ της σχολικής κοινότητας και των τοπικών αρχών και της κοινωνίας, καθώς και συνεργασία με άλλους φορείς.

Πρακτικές Ολιστικής Παρέμβασης (1)

- Ανάπτυξη στρατηγικών και προγραμμάτων anti-bullying
- Παρεμβάσεις σε όλες τις ομάδες παιδιών (παιδιά- θύματα, παιδιά-θύτες, παιδιά-μάρτυρες)
- Διερεύνηση της οικογενειακής δυναμικής και προσέγγισης των γονέων/κηδεμόνων
- Παρεμβάσεις σε σχέση με τις οικογένειες θυτών και θυμάτων
- Συμβουλευτική υποστήριξη γονέων/κηδεμόνων και παιδιών-θυμάτων
- Ομαδική διεπιστημονική συνεργασία-όλες οι δυνατές οριζόντιες και κάθετες συνεργασίες
- Δυναμική και αποφασιστική λεκτική παρέμβαση στην τάξη (σύντομη και σαφής) για να νοιώσουν τα παιδιά-θύτες ότι το σχολείο δεν αδιαφορεί και υπερασπίζεται τα θύματα

Πρακτικές Ολιστικής Παρέμβασης (2)

- Με την επανάληψη του φαινομένου και ανάλογα την σοβαρότητα (έκταση /ένταση /επιπτώσεις) ενημερώνεται ο/η Διευθυντής/Διευθύντρια του σχολείου, ο/η Σύμβουλος Σχολικής Ζωής, ο/η υπεύθυνος/υπεύθυνη του τμήματος, ο/η Σύμβουλος Εκπαίδευσης Παιδαγωγικής Ευθύνης
- Εμπλοκή όλου του Συλλόγου Διδασκόντων στη διαχείριση του φαινομένου
- Εξήγηση για τις συνέπειες του φαινομένου και για τους τρόπους παρέμβασης
- Ενθάρρυνση των θυμάτων να αναφέρουν το γεγονός
- Προώθηση πρακτικών που καθιστούν του/τις μαθητές/μαθήτριες υπεύθυνους/υπεύθυνες

Πρακτικές Ολιστικής Παρέμβασης (3)

- Κινητοποίηση του σχολείου
- Ενίσχυση της θετικής αλληλεπίδρασης μεταξύ των μελών της ομάδας
- Προσέγγιση της σχολικής τάξης ως ομάδας (μικροσύστημα), με τις ανάλογες δυναμικές που πρέπει να προσεχτούν
- Κινητοποίηση της αλληλεγγύης των μαθητών/μαθητριών μέσα από ψυχοπαιδαγωγικές δράσεις.
- Ανανοηματοδότηση των καθημερινών πρακτικών

Θεσμικό Πλαίσιο

Παιδαγωγικές δράσεις και μέτρα για την εύρυθμη λειτουργία του σχολείου, Άρθρο 27

1. Σε κάθε σχολείο ο Σύλλογος των Διδασκόντων/ουσών αποφασίζει τη λήψη των μέτρων που θεωρεί απαραίτητα για την οργάνωση της σχολικής ζωής με τρόπο που να διαμορφώνεται καλό σχολικό κλίμα επικοινωνίας, διαλόγου και εμπιστοσύνης ανάμεσα σε εκπαιδευτικούς και μαθητές/τριες και ενημερώνει τον Σύλλογο Γονέων και τις Μαθητικές Κοινότητες. Στην υποστήριξη των μαθητών/τριών και στην προαγωγή του καλού κλίματος συμβάλλουν επιπλέον ο Σύμβουλος Σχολικής Ζωής, οι ειδικοί επιστήμονες της Επιτροπής Διεπιστημονικής Υποστήριξης (Ε.Δ.Υ.) αν έχει συσταθεί και λειτουργεί εντός του σχολείου, ο/η Σύμβουλος Παιδαγωγικής Ευθύνης του σχολείου καθώς και ο/η ψυχολόγος και ο/η κοινωνικός/ή λειτουργός.

Εσωτερικός Κανονισμός Λειτουργίας

Με την υπ. αριθ. πρωτ. 109697/ΓΔ4 Απόφαση της Υφυπουργού ΠΑΙΘΑ κας Ζ. Μακρή, η οποία δημοσιεύθηκε στο ΦΕΚ Β 5387/26-9-2024 ορίζεται ο Πρότυπος Κανονισμός Λειτουργίας σχολικών μονάδων Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ
ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

55503

26 Σεπτεμβρίου 2024

ΤΕΥΧΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

Αρ. Φύλλου 5387

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

1

Πρότυπος Κανονισμός Λειτουργίας σχολικών μονάδων Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης.

7)

Το π.δ. 79/2023 «Διορισμός Υπουργών, Αναπληρωτών Υπουργών και Υφυπουργών» (Α' 131).

8)

Την υπ' αρ. 80/05-01-2024 κοινή απόφαση του Πρωθυπουργού και του Υπουργού Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού «Ανάθεση αρμοδιοτήτων στην Υφυπουργό Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού, Ζωή Μακρή» (Β' 69).

Εσωτερικός κανονισμός λειτουργίας σχολείου

Το σύνολο των όρων και των κανόνων που αποτελούν προϋποθέσεις, για να πραγματοποιείται ανενόχλητα, μεθοδικά και αποτελεσματικά το έργο του Σχολείου.

Αποτελεί σημαντικό παιδαγωγικό μέσο που βοηθά στην ομαλή σχολική ζωή, στη συνεργασία, στην αλληλεγγύη, στον δημοκρατικό διάλογο και στην αποδοχή της διαφορετικότητας.

Παιδαγωγικά μέτρα

- α) προφορική παρατήρηση,
- β) επίπληξη,
- γ) ωριαία απομάκρυνση,
- δ) αποβολή από τα μαθήματα μέχρι τρεις (3) ημέρες,
- ε) αποβολή από τα μαθήματα μέχρι πέντε (5) ημέρες,
- στ) αποκλεισμός από πάσης φύσεως δράσεις, εκδηλώσεις, αθλητικές δραστηριότητες, εκπαιδευτικές εκδρομές/επισκέψεις/μετακινήσεις που διοργανώνει το σχολείο, σωρευτικώς ή διαζευκτικώς, εντός του τρέχοντος σχολικού έτους,
- ζ) αλλαγή τμήματος και
- η) αλλαγή σχολικού περιβάλλοντος.

Περιεχόμενο του Εσωτερικού Κανονισμού

3. Πρόληψη φαινομένων Βίας και Σχολικού εκφοβισμού

Η ανάπτυξη θετικού σχολικού κλίματος αποτελεί σημαντικό παράγοντα της διαδικασίας πρόληψης ή/και αντιμετώπισης φαινομένων βίας, παρενόχλησης, εξαναγκασμού και σχολικού εκφοβισμού. Χαρακτηριστικά του θετικού και υγιούς σχολικού κλίματος είναι ο αμοιβαίος σεβασμός, η αποδοχή της διαφορετικότητας, η προώθηση της συνεργασίας με φορείς, η συνεργασία του σχολείου με την οικογένεια.

Σύμβουλος Σχολικής Ζωής

ΦΕΚ 4183/2020,
Αριθμ. 129431/ΓΔ4

Ο/Η Σύμβουλος Σχολικής Ζωής συμβουλεύει, καθοδηγεί, ενημερώνει μαθητές/μαθήτριες, γονείς και κηδεμόνες σε θέματα παιδαγωγικής αντιμετώπισης ζητημάτων σε τομείς που απασχολούν τη σχολική μονάδα. Βρίσκεται σε άμεση και διαρκή επικοινωνία με τον Σύλλογο Διδασκόντων.

Ενεργεί όποτε αυτό του ζητηθεί, αλλά και με δική του πρωτοβουλία, εφόσον υποπέσει στην αντίληψή του κατάσταση, η οποία χρήζει ιδιαίτερης αντιμετώπισης.

Στο πλαίσιο επιτέλεσης του έργου του, συνεργάζεται με τις υποστηρικτικές δομές και τον/την Σύμβουλο Εκπαίδευσης Παιδαγωγικής Ευθύνης του σχολείου, και δύναται να ζητήσει τη συνδρομή του/της για την αντιμετώπιση μεμονωμένων περιστατικών ή ειδικών περιπτώσεων.

Υπεύθυνος τμήματος

Ο ρόλος του/της υπεύθυνου/ης καθηγητή/τριας είναι η παρακολούθηση της φοίτησης των μαθητών/τριών, η συστηματική υποστήριξή τους και η δημιουργία θετικού κλίματος στη σχολική κοινότητα και ο έγκαιρος εντοπισμός των μαθησιακών, οικογενειακών, οικονομικών και συναισθηματικών δυσκολιών των μαθητών/τριών, ώστε να μπορεί το σχολείο να τις αντιμετωπίσει αποτελεσματικά.

Μαθητικές κοινότητες

Στόχος του κανονισμού για τις μαθητικές κοινότητες είναι να αποκαταστήσει το πραγματικό νόημα και τον αληθινό τους χαρακτήρα. Να τις αναδείξει σε δημοκρατικούς θεσμούς, όπου με τη συμμετοχή όλων των μαθητών στις διαδικασίες τους, θα απελευθερώνονται οι δημιουργικές ικανότητες όλων των παιδιών, θα εθίζονται οι μαθητές στη συλλογική ζωή, θα αναπτύσσεται η υπευθυνότητα, θα κατοχυρώνονται τα δικαιώματα αλλά και θα συνειδητοποιούνται τα καθήκοντα και οι υποχρεώσεις των μαθητών/μαθητριών.

Η πολιτική του σχολείου

Είναι καθοριστικός ο ρόλος που διαδραματίζουν η εκπαιδευτική πολιτική, το σχολικό κλίμα, η σχολική διοίκηση, οι κοινωνικοπαιδαγωγικές παρεμβάσεις των εκπαιδευτικών στην καλλιέργεια θετικών σχέσεων αλληλεπίδρασης και συνεργασίας στην πρόληψη, στην αναχαίτιση ή την εκδήλωση της βίαιης συμπεριφοράς από τους/τις μαθητές/μαθήτριες, στη διαχείριση της, με τη συνεργασία όλων των εμπλεκόμενων φορέων.

Ανάπτυξη μίας σχολικής κουλτούρας ENANTΙΑ ΣΤΗ ΒΙΑ

